

DUIN
jaargang 20, nr. 4
december 1997

ISSN - 0168-7948

REDACTIE
RUUD CUPERUS
MARTIN DE JONGE
BEN KRUIJSSEN
HANNEKE MESTERS
ARNOUD V/D MEULEN
LEX SCHELVIS
MARCEL TAAL

EINDREDACTIE
HENK WIJKHUISEN

REDACTIESECRETARIAAT
MELANIE VAN OVERVELDT

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUCTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRUK
MITTELMEIJER, AMSTERDAM

REDACTIEADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-5131800
Fax. 071-5131707
E-mail:
stichting@duinbehoud.demon.nl

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f8,50 + f2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f27,50
particulieren f35,-
instellingen f60,-

DONATEURSCHAP
vanaf f35,- per jaar

BETALINGEN
giro 3505200 ten name van
Stichting Duinbehoud
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD

*Bij de voorkant:
Foto: Wandelaars bij de Wonder-
boom in het park van landgoed
Elswout te Overveen (aquarel van
Egbert van Drielst uit de tentoon-
stelling "Langs velden en wegen",
zie pagina 20 in dit nummer)
Tekening: Eikapsel van een rog
(Kees Langeveld).*

- 3 EEN DOORBRAAK!
HENK WIJKHUISEN
- 4 REEËN IN DE AMSTERDAMSE
WATERLEIDINGDUINEN
beheersjacht voor vijf jaar gestopt
ANTJE EHRENBURG EN LEO VAN BREUKELLEN
- 7 DUINOVERSTUIVING OP SCHOUWEN
FRANS BEEKMAN
- 10 ECOMARE
een centrum volop in beweging
MARGREET SANDEE
- 12 DUINKRANT
- 14 DYNAMIEK VASTGELEGD
in de Gebiedsvisie Waddeneilanden
ARNOUD VAN DER MEULEN
- 16 LOOPKEVERS
in de Amsterdamse Waterleidingduinen
MARTINUS KONING
- 18 STRANDVONDSTEN
KEES LANGEVELD
- 20 LANGS VELDEN EN WEGEN
HENK WIJKHUISEN
- 21 PUBLIKATIES
- 24 DUINFOTO

Correcties

In Duin 1997 nr. 3 staat op pagina 5 bij een luchtfoto dat de gasleiding die in 1969 is aangelegd, nog goed te zien is. Dit is echter het spoor van de WRK-leiding. Op pagina 8 staat geen maanvaren, maar een addertong en op pagina 19 staan St. Jansvlinders en geen St. Jacobsvlinder.

*Wilt u donateur worden van Stichting Duinbehoud, een abonnement op het tijdschrift of adverteren in DUIN en zo'n 5000 lezers bereiken? Bel dan tijdens kantooruren naar 071-5131800.
Opzegging van het abonnement voor 1 november van het lopende jaar. Indien daarna of tijdens het jaar wordt opgezegd, loopt het abonnement en de verplichting tot betaling door tot en met 31 december van het daaropvolgende jaar.*

Een doorbraak!

HENK WIJKHUISEN

Op 7 november jongstleden is Hannes Brinker van zijn sokkel gevallen. Dit mannetje houdt ergens in het dorpje Spaarndam zijn vinger in de dijk. Het beeldje staat symbool voor de eeuwige strijd van de Nederlanders tegen de woeste, genadeloze zee. Overigens schijnt het beeldje vooral bij Amerikanen bekend te zijn.

Maar deze mythe bestaat nu niet meer. Begin november ging de schop in de zeereep bij Schoorl en daarmee was de doorbraak een feit. Een dubbele doorbraak, omdat eerst de gedachten over kustbeheer moesten worden verzet. Wie eeuwenlang met helm en rijshout strijdt tegen de zee, zet niet van vandaag op morgen de bulldozer in de zeereep.

Het zal voor veel mensen even wennen zijn. Nederlanders die met hun volle verstand een gat in de zeereep graven, waardoor de zee naar binnen stroomt. Het is bijna te revolutionair om waar te zijn, maar wie langs het strand van Bergen naar Schoorl loopt, zal tussen paal 29,0 en 32,5 een gat zien. Dit initiatief is enkele jaren geleden door Stichting Duinbehoud genomen, naar aanleiding van een studie over herstel van natuurlijke processen in de zeereep. Het idee viel kennelijk goed bij alle betrokkenen, met als resultaat dat Staatsbosbeheer het startsein kon geven voor dit project.

Een historische gebeurtenis mag de kerf best wel worden genoemd. Het idee dat Hollanders hun dijk doorgraven! (foto: Henk Wijkhuisen).

Waarom?

Op de plek waar nu de kerf is gemaakt, is de zee deze eeuw al een aantal malen binnengedrongen. Je zou dus kunnen stellen dat een gat in de zeereep op deze plek heel natuurlijk is. Maar omdat we niet willen wachten op een superstormvloed, helpen we éénmalig de natuur een handje. Het zand dat we er in 1974 hebben ingebracht, halen we er nu weer uit. Marc Janssen heeft in DUIN 94:2 al uitvoerig uit de doeken gedaan hoe dynamisch kustbeheer in elkaar steekt. En in het eerste nummer van dit jaar beschreef professor Pim Jungerius de zeereep rond 1600. Hij deed dit aan de hand van oude prenten van potvisstrandingen, omdat daarop goed te zien was hoe de zeereep er vroeger bij lag. Op de prenten zie je een golvende zeereep met kerven. Het toestaan van een doorbraak is dus niets meer dan het herstellen van een natuurlijke situatie. En het aardige is, dat zo'n plek meer variatie in natuur en dus meer natuurbeleving met zich mee brengt.

De plek

Natuurlijk heeft men goed nagedacht over de plek. Vlak achter de zeereep zitten voldoende duinruggen om het achterland te beschermen tegen zelfs de zwaarste stormen. Noch Schoorl, noch Bergen zullen ooit onderlopen. Slechts enkele malen per jaar zou de achterliggende duinvallei kunnen vollopen met zeewater. Dat gebeurt overigens ook dagelijks in de Slufter op Texel. De vallei die contact krijgt met de zee ligt op ongeveer 1,90 meter boven NAP. Deze vallei is toepasselijk Parnassivallei genaamd. Als het water binnenstroomt, zal het via kreekjes weer terugvloeien naar zee. Het gevolg is dat er een boeiend overgangsgebied ontstaat van zoet naar zout. Achter de kerf worden een aantal duinvalleien (gedeeltelijk) afgeplagd. De dichtgegroeide valleien krijgen daarmee weer een kans om te stuiven. Kortom, één en al dynamiek, waar planten als parnassia, knopbies en moeraswespenorchis weer een goede kans krijgen om tot ontwikkeling te komen.

De toekomst

Hoe dit avontuur zich verder gaat ontwikkelen is een spannende vraag. De natuur moet het nu zelf gaan doen. Een tweede Slufter zoals op Texel is onwaarschijnlijk. Wat we wél mogen verwachten is dat door een flinke storm de Parnassivallei onder water zal staan. Zeewater wel te verstaan. Wie het van dichtbij wil zien moet maar eens langs het heerlijk rustige strand tussen Bergen en Schoorl kuieren. Maar ook kan men vanaf de duinkant op een speciaal aangelegd uitkijkpunt richting zee kijken.

Hollanders die een gat in de zeewering graven. Het valt nauwelijks te bevatten, maar 7 november 1997 geschiedde dit historische feit. Tussen paal 29,0 en 32,5 op het strand van Bergen aan Zee naar Schoorl zit een gat in de zeereep. Bij een flinke storm stroomt de zee nu naar binnen, zonder dat ook maar enig gevaar bestaat voor het achterland. De achterliggende duinen zijn kilometers breed en hoog genoeg om zelfs de zwaarste stormen te trotseren.

Het realiseren van de zogenaamde "kerf" in de zeereep is niets meer dan herstel van de natuurlijke situatie. Dat de zeereep zo strak en saai is, komt door het onderhoud door de zeereepbeheerder.

Zowel vanaf het strand als vanaf een speciaal aangelegd uitkijkpunt kan men de komende jaren volgen welke ontwikkelingen de natuur voor ons in petto heeft. Dat het spannender en gevarieerder wordt dan in de oude situatie, dat lijkt wel vast te staan.

(foto: Henk Wijkhuisen)

24

